

## Svar på skriftligt spørgsmål SSS 162/2023 rd

### Svar på skriftligt spørgsmål om situationen i Palestina och Israel

#### Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 162/2023 rd undertecknat av riksdagsledamot Anna Kontula /vänst m.fl.:

Hur kommer Finlands regering att agera bilateralt, i EU och FN för att utan dröjsmål åstadkomma en vapenvila och få den gisslan som Hamas tagit frisläppt, kommer Finland att upphöra med sitt försvarssamarbete med Israel, kommer Finland att fastställa ett vapenembargo för Israel, kommer Finland att upphöra med upphandlingen av vapen från Israel, och kommer Finland att förbjuda import från Israels olagliga bosättningar?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Hur kommer Finlands regering att agera bilateralt, i EU och FN för att utan dröjsmål åstadkomma en vapenvila och få den gisslan som Hamas tagit frisläppt?

Finland stöder EU:s kraftfulla verksamhet i situationen i Mellanöstern, bland annat genom EU:s åtgärder för att förbättra den humanitära situationen i Gaza. Finland har krävt att biståndet ska komma fram i enlighet med internationell rätt, humanitära pauser och öppnandet av humanitära korridorer. Finland har också stött ökad finansiering för EU:s humanitära bistånd, vilket har fördubblats. EU har också öppnat lufttransporter för humanitärt bistånd till Egypten.

Finland har i FN:s säkerhetsråd och FN:s generalförsamling hållit den humanitära situationen i Gaza på dagordningen. Finland har både i säkerhetsrådet och i generalförsamlingen använt nationella anföranden och krävt humanitära pauser i striderna och öppnandet av humanitära korridorer. Finland har deltagit aktivt i FN:s förberedande arbete för humanitär verksamhet på olika nivåer. Finland har uttryckt sitt stöd för FN:s generalsekreterares och andra FN-aktörers arbete.

Finland har i stor utsträckning inom ramen för EU och FN krävt åtgärder för att frigge den gisslan som Hamas tagit och kraftigt fördömt Hamas terroristiska attacker mot civilbefolkning. När FN:s generalförsamling röstade om Gazas humanitära resolution Finland avhöll sig eftersom resolutionen inte direkt fördömde Hamas.

Finland är aktivt i den aktuella situationen i Mellanöstern också genom bilateral diplomati, inklusive kontakter med företrädare för Israel och Palestina samt med andra viktiga aktörer i regionen.

## Svar på skriftligt spørgsmål SSS 162/2023 rd

Situationen i Mellanöstern behandlas också upprepade gånger vid andra kontakter och möten med partnerländer, bland annat de nordiska länderna, EU-länderna och de viktigaste tredjeländerna.

Kommer Finland att upphöra med sitt försvarssamarbete med Israel?

Israel är Finlands partner bilateralt samt via Nato som en del av partnerskapsprogrammet Medelhavsdialogen. Det bilaterala försvarssamarbetet med Israel omfattar försvarspolitisk dialog, forsknings- och utvecklingssamarbete samt försvarsmaterielsamarbete. Samarbetet bland annat stöder Finlands försvarsförmåga, utvecklar Försvarsmaktens kompetens och förmåga att samverka, förbättrar lägesmedvetenheten och informationsutbytet i frågor som är viktiga för Finland. Finland fortsätter sitt försvarssamarbete med Israel bilateralt och via Natos partnerskapsprogram.

Kommer Finland att fastställa ett vapenembargo för Israel?

Finland har inga nationella vapenembargon, utan vi följer de vapenembargon som FN och EU fastställt. Israel omfattas inte av EU:s eller FN:s vapenembargon eller av andra sanktioner som skulle innebära ett absolut hinder för export av försvarsmateriel. Utgångspunkten för prövningen av ansökningar som gäller Israel är, liksom för all behandling av exporttillstånd för försvarsmateriel, Finlands nationella lagstiftning (lagen om export av försvarsmateriel, 282/2012) och EU:s gemensamma ståndpunkt (2008/944/GUSP) om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel som innehåller de kriterier som iakttas vid kontrollen av export, samt våra övriga internationella förpliktelser såsom det internationella vapenhandelsfördraget ATT. På grundval av detta kommer varje tillståndsprövning att vara individuell och omfatta en övergripande bedömning av bland annat den interna situationen i bestämmelslandet, effekterna av eventuell export på den regionala stabiliteten, respekten för de mänskliga rättigheterna i bestämmelslandet, bestämmelslandets inställning till att uppfylla sina internationella skyldigheter och risken för att exporterade produkter avleds annanstans än vart som är avsett. Under de senaste åren har exporten av försvarsmateriel från Finland till Israel varit ringa, och egentliga vapen har inte exporterats alls sedan början av år 2014, utan de exporterade produkterna har varit försvarsmässiga.

Kommer Finland att upphöra med upphandlingen av vapen från Israel?

Syftet med Försvarsmaktens upphandlingsverksamhet är att på ett ändamålsenligt och kostnads-effektivt sätt som beaktar statens väsentliga säkerhetsintressen skaffa den kapacitet som är bäst lämpad för Finlands försvarssystem. Grundprincipen för försvarsupphandling är konkurrensut-sättning av upphandlingen med stöd av lagen om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling (1531/2011). Urvalskriteriet är i princip den totalekonomiska förmånligheten. Det materiel som upphandlas ska vara Nato-kompatibelt.

Under de senaste åren har Finland skaffat bland annat ett sjömålsrobotsystem, ett luftvärnsrobot-system och pansarvärnsrobotar från Israel. Vid ovan nämnda upphandlingar har den försvarsmateriel som upphandlats från Israel vid konkurrensut-sättningsprocesser konstaterats vara materiel som bäst tillgodoser Försvarsmaktens behov och upphandlingarna har enhälligt förordats av stats-rådets finansutskott. Av de viktigaste europeiska jämförelseländerna har bland annat Sverige,

## Svar på skriftligt spörsmål SSS 162/2023 rd

Danmark och Nederländerna under de senaste åren upphandlat försvarsmateriel av Israel, inklusive materiel som skapar förödelse.

I sin upphandling följer försvarsministeriet de riktlinjer som ställts upp inom ramen för EU och FN. Det finns inga sanktioner mot Israel som begränsar försvarsupphandling. Det finns för närvarande ingen anledning att begränsa upphandlingen av försvarsmateriel från Israel.

Kommer Finland att förbjuda import från Israels olagliga bosättningar?

I november 2019 bekräftade EU-domstolen att alla produkter från israeliska bosättningar bör vara försedda med en särskild uppgift som anger bosättningsursprung för att tillgodose konsumenternas rättigheter. I beslutet fastställdes redan befintliga förfaranden och avtal. EU-kommissionen har i sin tolkningsanvisning av den 12 november 2015 rekommenderat användningen av till exempel uttrycken ”produkt från Golanhöjderna (israelisk bosättning)” och ”produkt från Västbanken (israelisk bosättning)”. Utgångspunkten här är principen att konsumenten inte får vilseledas när det gäller produktens ursprung.

Finska utrikesministeriet håller frågan framme i riktning mot de myndigheter som övervakar förpackningsmärkningar för olika produkter. Man har även varit i kontakt med aktörer inom detaljhandeln och kommer att vara det även framöver vid behov. De är medvetna om denna fråga.

Helsingfors 15.11.2023

Utrikesminister Elina Valtonen